

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.125/2009/4. szám

### A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Morley Allen & Overy Iroda (1075 Budapest, Madách Imre út 13-14. A. épület III. emelet, ügyintéző: Dr. Sahin-Tóth Balázs ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve, címe I. rendű, III.rendű felperes neve, címe III. rendű, **IV. rendű felperes neve, címe** IV. rendű, V.rendű felperes neve, címe V. rendű, VI.rendű felperes neve, címe VI. rendű felpereseknek - a Dr. V. K. jogi előadó által képviselt alperes neve, címe alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása nem vagyoni kártérítés iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2009. január 26-án meghozott 13.P.20.580/2008/24. számú ítélete ellen az I., III., IV., V. és VI. rendű felperes részéről 25. sorszámon benyújtott - kiegészített - fellebbezés alapján - a 2009. november 19-én megtartott nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

#### Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek személyenként 5 000 - 5 000 (Ötezer-ötezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

#### Indokolás:

Az **E. a H. H. Gy.** Alapítvány által indított közérdekű kereset alapján a Debreceni Ítéltábla a 2006. június 9-én meghozott Pf.I.20.683/2005/7. sorszámu jogerős ítéletében, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva, megállapította, hogy az alperes azzal az intézkedésével, hogy az általa fenntartott **B.** Általános és **M-A K. T. Ny.** Iskolának az **E.** Általános Iskolával, illetve a **K.I.** Általános Iskolával, a **K.** Általános Iskolának a **F.H.** Általános Iskolával; a **S.** Általános és **M-A K. T. Ny.** Iskola és **V. P.** Intézetnek a **J.A.** Általános Iskolával való igazgatási és gazdasági integrációjának 2004. július 1-jei időpontjában elmulasztotta a beiskolázási körzet tekintetében való integrációt és arra csak 2005. augusztus 30-i hatállyal került sor megsértette a felperes által képviselt roma

származású tanulók egyenlő bánásmódhoz való jogát. Ezért kötelezte az alperest, hogy a másodfokú ítélet rendelkező részét a felek megjelölésével juttassa el a **M. T.** Irodához.

A II. rendű felperes a m.-i **S. A-M K. T. Ny.** Iskola **J.A.** Tagiskolájában végzett a 2004/2005. tanévben, a III. rendű felperes a m.-i **K.** Általános Iskola **F.H.** Tagiskolájában 2004/2005. tanévben, míg a többi felperes az utóbbi általános iskola tagiskolájában 2005/2006. tanévben.

A felperesek a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.683/2005/7. számú jogerős ítéletére történő hivatkozással nem vagyoni kártérítést igényeltek az alperestől eredménytelenül. A 2008. március 5-én előterjesztett keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg azt, hogy az alperes megsértette a felperesek személyhez fűződő jogait, kötelezze az alperest arra, hogy adjon megfelelő elégtételt két országos napilapban fizetett hirdetés megjelentetésével; valamint kötelezze az alperest, hogy fizessen meg a felperesek részére fejenként 500 000 - 500 000 forint nem vagyoni kártérítést, annak a 2008. január 1-től számított késedelmi kamataival, valamint perköltségekkel.

Egyebek között arra hivatkoztak, hogy az iskolai integráció nem teljes körű megvalósítása miatt az alperes részéről a jogsértés tényét a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.683/2005/7. számú jogerős ítélete már megállapította. Álláspontjuk szerint ezzel megállapította a felperesek kárigényének a jogalapját is, mert az külön bizonyításra már nem szorul; hogy a felperesek el voltak zárva attól a lehetőségtől, a magasabb oktatási színvonalat képviselő székhelyi iskolába átiratkozzanak. Az alperes által tanúsított jogsértő magatartás következményeként a felperesek életlehetőségei hátrányosan alakultak, életminőségük sérült.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereset összecszerúségét illetően arra hivatkoztak, hogy ezzel a hátránnyal szemben a felperesek által a keresetükben megjelölt összegű nem vagyoni kártérítés nyújthat megfelelő mértékű kompenzációt.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint önmagában a jogsértés megállapítása a kártérítés alapjául nem szolgálhat. A felpereseknek bizonyítania kell, hogy őket a jogellenes magatartással okozati összefüggésben olyan nem vagyoni hátrány érte, amely indokolja a nem vagyoni kárpótlás megállapítását.

A jogalaptól függetlenül az igényelt nem vagyoni kárpótlás összegét is eltúlzottnak tartotta hivatkozva arra, hogy az alperesi adminisztratív jellegű mulasztás olyan érdeksérelmet a felpereseknél nem okozhatott, amely a magas összegű kártérítés megállapítására alapul szolgálhat. Rámutatott arra, hogy a felperesek által az összecszerúség alátámasztására hivatkozott eseti döntések alapjául szolgáló tényállás és a jelen per olyan mértékben különbözőek, hogy azok között párhuzamot vonni nem lehet.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárást követően 24. sorszámon meghozott ítéletében a pernek a II. rendű felperessel (elállása folytán) szemben történt megszüntetését követően megállapította; az alperes azzal az intézkedésével, hogy az általa fenntartott **K.** Általános Iskolának a **F.H.** Általános Iskolával való igazgatási és gazdasági

integrációjának 2004. július 1-jei időpontjában elmulasztotta a beiskolázási körzet tekintetében való integrációt (s arra csak 2005. augusztus 30-i hatállyal került sor), megsértette az I., III., IV. és V. rendű felperesek egyenlő bánásmódhoz való jogát.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte őket az alperes javára 15 napon belül személyenként 10 000 - 10 000 forint perköltség megfizetésére. Rendelkezett arról is, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereseteket elutasító döntését a következőkkel indokolta:

Téves, hogy a felperesek kárigényének a jogalapját a Debreceni Ítéltábla hivatkozott jogerős ítélete már megállapította volna. Ahhoz ugyanis a kártérítés általános szabályai szerint szükséges azt vizsgálni és bizonyítani, hogy az alperes által megvalósított jogsérelemmel összefüggésben a felpereseket olyan hátrány érte, amely indokolja a nem vagyoni kárpótlás megállapítását.

Nem találta megállapíthatónak ilyenként az elsőfokú bíróság azt, hogy a jelen perben érintett **K.** Általános Iskola, mint székhelyi iskola és a **F.H.** Általános Iskola, mint tagiskola között az oktatási színvonal eltérő volt az utóbbi kárára. Ilyen megállapítást a Debreceni Ítéltábla jogerős ítélete nem tartalmazott, a jelen perben pedig az erre vonatkozó tényállításukat a felperesek nem tudták bizonyítani. Az arra alkalmas objektív szempontok alapján elvégzett összehasonlítás eredményeként, valamint a beszerzett szakértői véleményekből az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a felperesek előadásával szemben a tagiskolában az oktatás megfelelő színvonalú, s „a roma gyerekek integrációjával kapcsolatosan kiemelkedő”. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy önmagában amiatt, hogy a beiskolázási körzethatárok módosításra nem kerültek a gazdasági integrációval egyidejűleg, a felpereseket kár nem érte.

Az ítélet ellen a felperesek éltek fellebbezéssel elsődlegesen a nem vagyoni kártérítés iránti keresetüknek helyt adás és az alperes első- és másodfokú perköltségeikben való marasztalása érdekében. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérték, „az iskolák színvonalával összefüggő bizonyítás lefolytatására” kötelezése mellett.

Az elsődleges fellebbezési kérelmüket az alábbiakkal indokolták.

A személyiségi jogsértés önmagában megalapozza a nem vagyoni kártérítést. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.683/2005/7. számú ítéletében már megállapított személyhez fűződő jog megsértése önmagában csak a jogsértés megállapítására ad alapot, és jogellenes volt az, hogy az alperesnek nem vagyoni kárpótlás megfizetésére kötelezését a felperesek számára további bizonyításhoz kötötte.

Az elsőfokú bíróság a téves jogi álláspontját olyan Legfelsőbb Bírósági határozattal kívánta alátámasztani, amely jelen ügyben nem irányadó. Ezzel szemben a Legfelsőbb Bíróság egy, a jelen ügghöz hasonló tárgyú és időben később hozott BH. 2001.366. számon közzétett határozatában kimondta: az alpereseknek az a jogellenes magatartása, hogy megsértették

a hátrányos megkülönböztetés tilalmát és a felperesek emberi méltóságát, a felperesek számára nem vagyoni kárpótlást megalapozó hátránnyal járt.

A jogellenes elkülönítés, a szegregáció tehát már önmagában olyan hátrány, ami megalapozza a nem vagyoni kártérítést. Ezt támasztja alá a Fővárosi Ítéltábla hasonló ügyben hozott 9.Pf.20.931/2004/2. számú ítéletének indokolása és a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.936/2008/4. számú határozatának jogi indokolása is. Ebben a Legfelsőbb Bíróság kifejtette: „A jogellenes elkülönítés ténye az érintett személyeket szükségképpen hátrányosan érinti. Ezért a hátrány külön bizonyítása nem volt szükséges.”

Mindezekon túl a felperesek azzal is érveltek, hogy a nem vagyoni kár az emberi személyiség értékminőségének csökkenése. Ez a csökkenés akkor állapítható meg, ha a személyiség helyzete kedvezőtlenül, a korábbihoz képest hátrányosan megváltozik. Az adott ügyben az alperes jogsértő magatartásának következményeként a felperesek életlehetősége hátrányosan alakult és életminőségük sérült, mert a körzetek változatlanlansága miatt nem folytathatták tanulmányaikat egy magasabb színvonalat képviselő intézményben, mely az iskolai integráció logikus következménye lett volna.

A felperesek másodlagos fellebbezési kérelmének indokai a következők szerint foglalható össze:

Amennyiben a nem vagyoni kártérítéshez további hátrány bizonyítása szükséges, akkor az elsőfokú bíróság ítélete azért megalapozatlan, mert a szükséges bizonyítást nem folytatta le, a hiányos bizonyítékok alapján pedig részben iratellenes, részben okszerűtlen következtetésre jutva utasította el jogalap hiányában a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet.

A felperesek a keresetükben megjelölték azt a hátrányt is, amelyre alapítottnak nem vagyoni kárpótlást igényeltek az alperestől. E szerint az alperes jogellenes magatartásával előidézett szegregáció következtében amiatt érte konkrét hátrány a felpereseket, hogy nem voltak jogosultak arra, hogy a jobb, **K.** székhelyi általános iskolába járjanak. A felperesek nem vagyoni kártérítés iránti igénye elbírálása szempontjából tehát az elsőfokú bíróság - egyébként téves - jogi álláspontjából következően az, hogy a **F.** tagiskola gyengébb iskola volt-e a **K.** székhelyi iskolánál, a perben eldöntendő lényeges ténykérdés volt.

Az elsőfokú bíróság ugyan vizsgálta ezt a kérdést, azonban a bizonyítás szabályainak többszörös megsértése miatt téves ténybeli és jogi következtetésre jutott.

Az eljárási szabálysértések a következők voltak:

Jogsértően zárta ki a bizonyítékok sorából az elsőfokú bíróság az iskolák oktatásbeli színvonal-különbségére vonatkozó tanúbizonyításokat azzal az indokkal, hogy a kérdés tisztázásánál az alperesek (helyesen felperesek) szubjektív érzéseinek nincs jelentősége. A nem vagyoni kár ugyanis fogalmilag szubjektív érzésben nyilvánul meg.

Az általa is szükségesnek tartott objektív bizonyítást jogszabálysértést megvalósítva nem folytatta le, miután kellő indok nélkül mellőzte a perbeli iskolák szemléjét, illetve szakértő kirendelését.

Részben iratellenes, részben a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján okszerűtlen az elsőfokú ítéletnek az a következtetése, hogy; a **F.** tagiskola oktatási színvonala megfelelő, és hogy pedagógia programjában a **K.** székhelyi iskoláétól hátrányosan nincs eltérés.

A két iskola pedagógiai programjának és az érdemjegy-kimutatásnak a pusztá formális összehasonlítása nem lehetett megfelelő bizonyítás e jelentős ténykérdés eldöntéséhez, érdemi bizonyítást pedig nem folytatott le az elsőfokú bíróság.

A formális összehasonlítás során is iratellenes - a beszerzett szakértői véleményeket, így különösen Dr. Sz. J. közoktatási szakértő 2005. szeptember 28-i szakvéleménye) egyértelmű megállapításaival ellentétes az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a **F.** tagiskola oktatási színvonala megfelelő, illetve, hogy a két iskola pedagógiai programjában nincs eltérés a tagiskola hátrányára.

A szakvélemények elkészítésénél a szakértők által egyedülként alkalmazott dokumentum-elemzés miatt a lefolytatott szakértői bizonyítás sem volt azonban az elsőfokú bíróság részéről is alkalmasnak ítélt, objektív szempontú érdemi bizonyítás. Ez utóbbira alkalmas szakértői módszer; az iskolákban folyó szakmai munka szakértői értékelése; az órák látogatása; és a pedagógiai programnak megfelelő tevékenység megvalósulásának vizsgálata lett volna.

Az ítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság is elfogadta annak lehetőségét, hogy a különböző iskolákban eltérő színvonalú oktatás folyhat. Ehhez képest okszerűtlen az elsőfokú ítéletnek az az érvelése, amely szerint az átjelentkezés lehetőségének elmaradása a felperesek számára hátrányos azért nem lehetett, mert az erősebb iskolában a 8. évben jobb tanulmányi eredmény elérése számukra elképzelhetetlen.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseinek a helybenhagyását, és a felpereseknek a másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezését kérte.

Hivatkozott arra, hogy a konkrét jogszabállyal - a Ptk. 75. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakkal - és az ítélkezési gyakorlattal is ellentétes az a fellebbezési állítás, miszerint a személyiségi jogsértés önmagában megalapozza a nem vagyoni kártérítést. Ahhoz ugyanis a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjának utaló szabálya folytán irányadó Ptk. 339. § (1) bekezdés és 355. § (4) bekezdése szerint konkrét hátrány bizonyítása szükséges.

Rámutatott; a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatból nem következik a téves felperesi állítás helytállósága, a hivatkozott BH. 2001. 366. számú eseti döntés pedig eltérő tényállása miatt a jelen ügyre nem irányadó.

Hivatkozott az alperes az álláspontját alátámasztó ítélkezési gyakorlatra, az EBH. 2000. 302., EBH. 2006. 1398. számú közzétett Legfelsőbb Bírósági döntésekre.

A részletes indokait kifejtve hangsúlyozta az alperes, a felperesek a per során nem tudták bizonyítani, hogy a beiskolázási körzetek változatlansága miatt nem tudták folytatni tanulmányaikat egy magasabb színvonalat képviselő intézményben. Ezáltal nem bizonyították az okozati összefüggést az általuk hivatkozott konkrét hátrány és az alperes magatartása között, ami a kártérítés egyik elengedhetetlen feltétele.

Az alperes szerint a felperesek a per során és a fellebbezésükben sem hoztak fel egyetlen olyan dolgot sem, amely miatt őket bizonyítottan valamilyen konkrét hátrány érte volna. Az egyes iskolák közötti színvonalbeli különbségnek - azon túl, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott következtetése szerint az nem állapítható meg - nincs jelentősége, mert a szegregáció miatti kártérítést nem ez alapozhatná meg, hiszen annak a hátrányos csoportnak az integrációját, amelybe a felperesek is tartoztak, éppen ez segítette elő. Azt pedig a felperesek csak állították, de nem sikerült bizonyítaniuk, hogy megkísérelték a jobb színvonalú székhelyi iskolába való átjelentkezést.

Az elsőfokú ítélettel elbírált keresetükben a felperesek személyiségi joguk megsértésének megállapítását, az alperesnek elégtétel adására kötelezését és ezen túl nem vagyoni kártérítésre kötelezését is kérték. A jogsértés megállapítása iránti ítéleti döntés ellen az alperes nem fellebbezett, a felperesek pedig a fellebbezésükben nem sérelmezték az elégtételadásra való kötelezés iránti kereseti kérelmük elutasítását és nem kérték az elsőfokú ítéletnek az e tekintetben való megváltoztatását is. Az elsőfokú bíróság ítéletének ezeket a rendelkezéseit ezért az ítéletábra a Pp. 253. § (3) bekezdésére figyelemmel nem érintette, fellebbezés folytán kizárólag annak a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó elutasító döntését vizsgálta felül.

A felperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül érdemben helytálló döntést hozott, amelynek megváltoztatására a fellebbezésben felhozottak nem voltak alkalmasak.

A helytálló érdemi döntés indokolása azonban a fellebbezés tükrében részben módosításra, részben kiegészítésre szorul az alábbiak szerint:

A felperesek a nem vagyoni kártérítés iránti keresetüket is a Debreceni Ítéletábra Pf.I.20.683/2005/7. számú jogerős ítéletére alapították hangsúlyozva, hogy e keresetük jogalapját már megállapította azzal, hogy az alperes terhére a jogsértés tényét megállapította. Ez a felperesi állítás azonban megalapozatlan volt, amint arra az ítéletének indokolásában az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott.

Az ítéletábra a hivatkozott ítéletében jogellenes magatartásként az alperes részéről „Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról” szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 10. § (2) bekezdése szerinti jogellenes elkülönítés megvalósítását állapította meg azáltal, hogy az érintett iskolák igazgatási és gazdasági integrációjának 2004. július 1-jei időpontjában elmulasztotta a beiskolázási körzet tekintetében való

integrációt, és arra csak 2005. augusztus 30-i hatállyal került sor. A jogerős ítélet szerint a közérdekű keresetindító által képviselt roma csoportot ért jogvédelmet igénylő sérelem, a jogellenes elkülönítés volt, amelynek törvényi definíciója nem tartalmazza a hátrány elemét. A jogellenes elkülönítés (szegregáció) megvalósulásának tehát, helyes értelmezés szerint, nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben nem megengedett elkülönítés - miként arra a perben a felperesek által 7. sorszám alatt csatolt 2/2007. (III. 23.) TT számú állásfoglalásában az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület is rámutatott -. A jogellenesen elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik.

Ennélfogva, ha igazolt is, hogy a jelen per felperesei a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.683/2005/7. számú jogerős ítéletével jogvédelemben részesített roma csoport tagjai, önmagában az ítéletből még nem lehet levonni azt a következtetést, hogy „a nem teljes integráció megvalósításával a felperesek hátrányt szenvedtek”. Téves volt tehát az elsőfokú bíróságnak is az a következtetése, hogy ezt a körülményt a Debreceni Ítéltábla a határozatával már megállapította.

Mindezekre tekintettel az, hogy a jogellenes elkülönítés a személyükre vonatkoztatva okozott-e olyan konkrét hátrányt, amely miatt az alperessel szemben indokolt a személyiségvédelem szubjektív szankciójának alkalmazása, a jelen perben egyéniesítve, felperesenként, külön-külön kellett vizsgálni és eldönteni.

A fellebbezés érveléseivel szemben egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak - az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatára és a Legfelsőbb Bíróság számos eseti döntésében adott iránymutatás alapján kialakult ítélkezési gyakorlatára való hivatkozással kifejtett - azon jogi álláspontjával, hogy önmagában a személyhez fűződő jog megsértése, minden további hátrány bizonyítása nélkül, még nem ad alapot a nem vagyoni kártérítés megállapítására. A fellebbezésben ezzel összefüggésben kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

Helytelen az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatának az az értelmezése, hogy a személyiségi jogi sérelem önmagában megalapozza a nem vagyoni kárigényt és csak az összecszerűség bírói mérlegelés kérdése. A személyhez fűződő jogok megsértése miatt a jogsértővel szemben igényelt kártérítés polgári jogi felelősségre alapított követelés. E polgári jogi felelősség anyagi jogi szabályait a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja folytán a Ptk. 339.-360. §-ai tartalmazzák. A Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogellenes magatartás a kártérítési felelősség megállapításának csak egyik feltétele. A kártérítési igény teljesítésének további mellőzhetetlen feltétele a kár bekövetkezése. A jogellenes magatartás kártérítési felelősséget kár hiányában nem alapoz meg. A kárfelelősség megállapításához a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése szerint a nem vagyoni kár bekövetkezése is bizonyítandó tény.

Amennyiben tehát a sérelmet szenvedett fél a személyiségi joga megsértése mellett őt ért hátrányt nem bizonyít, nem vagyoni kár megállapításának önmagában azon az alapon nincs helye, hogy a személyiségi jogát sértették meg. [Ezt az iránymutatást adta a Legfelsőbb Bíróság egyebek között a Pfv.IV.21.613/2008/5. számú felülvizsgálati határozatában és ezt a jogi álláspontot foglalta el a Szegedi Ítéltábla a

Pf.III.20.136/2008/8. számú, a Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.158/2006/6. számú és Pf.II.20.695/2007/8. számú határozataiban is.]

A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése szerint a kárért felelős személy kártérítés címén a károkozó körülmény folytán azt a kárpótlást köteles megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni- és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Ptk. 339. § (1) bekezdésének és 355. § (1) és (4) bekezdésének rendelkezései és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján tehát a felpereseket terhelte a perben annak egyenkénti bizonyítása, hogy az alperes jogellenes magatartása miatt azzal releváns okozati összefüggésben őket személyükben nem vagyoni hátrány érte. Az Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felperesek ezt a perben - noha azt megkísérelték - nem igazolták. A megállapítás helyes indokai azonban az alábbiak.

A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.683/2005/7. számú ítéletével jogvédelemben részesített csoportot amiatt érte jogsérelem, hogy az alperes az általa fenntartott érintett iskolák igazgatási és gazdasági integrációja során 2004. július 1-én elmulasztotta a beiskolázási körzet tekintetében való integrációt és arra csak 2005. augusztus 30. hatállyal került sor.

Az integrált iskolák beiskolázási körzetbe integrálásának elmaradása következtében a jogvédelemben részesített csoport tagjai annak lehetőségétől estek el, hogy a m.-i **K.** Általános Iskola, mint „A közoktatásról” szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Közüktv.) 66. § (2) bekezdése szerinti kötelező felvételt biztosító iskola a fel-, illetőleg átvételükre legyen kötele.

A jelen perben az nem lehetett vitás, hogy ez a jogellenes helyzet 2004. július 1-től 2005. augusztus 30-ig állt fenn (mert ezt követően az alperes a szóban forgó három székhelyi iskolán belül a közüthetárokat megszüntette).

A Közüktv. 66. § (1) bekezdése szerint a tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik, a felvétel és az átvétel pedig jelentkezés alapján történik.

Felvételi kérelem elutasítása azonban a jelen per felpereseinek vonatkozásában kizárt, miután saját állításuk szerint a III. és V. rendű felperes a 2004/2005. tanévben, míg a többi felperesek a 2005/2006. tanévben az általános iskolai tanulmányaikat már befejezték, így a tanulói jogviszonyuk 2004. július 1-jét megelőzően a telephelyi általános iskolában, az akkori beiskolázási körzetnek megfelelő korábbi jelentkezésük alapján már nyilvánvalóan fennállt.

A felperesek közül a VI. rendű felperes (VI. rendű felperes neve) az elsőfokú eljárás során maga is azt adta elő, hogy a **F.H.** Általános Iskolából a **K.** Általános Iskolába való átvétele iránt nem adott be „átjelentkezési kérelmet”. Az ő vonatkozásában ezért fel sem merül annak lehetősége, hogy az alperes Pf.I.20.158/2006/6. számú jogerős ítélettel jogellenesnek ítélt magatartása miatt nem járhatott a jobb színvonalúnak tartott székhelyi általános iskolába.

Konkrét átvételi kérelmük előterjesztését és annak elutasítását az I., III., IV. és V. rendű felperesek az alperes tagadásával és ellenbizonyításával szemben nem igazolták a perben - annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság ebben a körben a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében meghatározott feladatának eleget téve előzetesen tájékoztatta őket a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének a következményeiről -. Jogi képviselőjüknek a tárgyalás berekesztésére történt figyelmeztetés után tett nyilatkozata szerint pedig további bizonyítási indítványuk nem volt. Ilyen körülmények között az, hogy a felperesek nem részesülhettek minőségi oktatásban és ezért nem voltak képesek megfelelően továbbtanulni, még bizonyítottsága esetén sem lehetett alkalmas annak megállapítására, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben olyan, az objektív szankciókkal el nem hárítható hátrány is érte őket, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt lenne a nem vagyoni kárpótlás megítélése.

Ezáltal pedig nem bizonyították azt sem, hogy az alperes személyiségi jogsértést megvalósító magatartásával áll okozati összefüggésben. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a perben rendelkezésre álló adatok az I., III., IV. és V. rendű felperes vonatkozásában éppen az ellenkező következtetés levonására adnak alapot. Az I. rendű felperes ugyanis maga adta elő azt, hogy noha felvették a **V.** Szakközépiskolába, onnan utóbb kimaradt, mert nem tudta tartani a lépést a többiekkel. III. rendű felperes pedig - saját állítása szerint - azért nem iratkozott be a **V.** Szakközépiskolába, ahová felvették volna, mert teherbe esett. A **X.Y.**-as szakközépiskolába felvételt nyert V. rendű felperes középiskolai tanulmányainak ebben az intézményben történő befejezését előzetes letartóztatásba helyezése szakította meg.

Nem fogadta el az ítéletábra a felperesek fellebbezési álláspontját abban sem, hogy a nem vagyoni kártérítéshez a részükről a jelen perben külön hátrány bizonyítására azért sem volt szükség, mert a Legfelsőbb Bíróság gyakorlata (Pfv.IV.20.936/2008/4. számú határozat) szerint is köztudomású, hogy a jogellenes elkülönítés ténye az érintett személyeket szükségképpen hátrányosan érinti. A „hátrány” terminológia a jogalkalmazásban is a kárnál tágabb, szélesebb fogalom és a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint nem vagyoni kárnak nem minősülő személyi hátrányokat is magában foglalja. Kétségtelen, hogy a kár, így a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint annak minősülő nem vagyoni hátrány bekövetkezését esetenként a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján köztudomású tényként is meg lehet állapítani. A Legfelsőbb Bíróság azonban a hivatkozott felülvizsgálati határozatát közérdekű keresetindítás alapján indult személyiségi jogi perben hozta, amelyben az igényérvényesítő nem vagyoni kártérítés iránti igényt nem érvényesített és nem is érvényesíthetett. Az abban adott - a fellebbezésben kiemelt - iránymutatás ezért a jelen perben a nem vagyoni kártérítés iránti igény elbírálásánál nem irányadó.

Mindezek alapján nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem látott lehetőséget annak megállapítására, hogy az alperes jogsértő magatartása a felpereseknek nem vagyoni hátrányt okozott és nem sértett jogszabályt azzal, hogy ezért a felperesek nem vagyoni kártérítés iránti keresetét, mint megalapozatlant elutasította.

Ezért az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét - az előzőek szerinti indokbeli módosítással és kiegészítéssel - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek az ügyvédi munkadíjból eredően felmerült saját másodfokú perköltségüket maguk kötelesek viselni és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek megtéríteni az alperesnek a jogtanácsosi munkadíjból eredően keletkezett másodfokú perköltségét is, amelynek összegét az ítélőtábla - az állandó ítélkezési gyakorlat alapján - „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint határozta meg, de figyelembe véve azt, hogy a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya a felperesek megállapítás iránti, és elégtétel adására irányuló keresete.

Az ügy tárgyára tekintettel a feleket „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja értelmében illeték-feljegyzési jog illette meg, a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megtérítéséről azonban nem kellett rendelkezni, mert a teljes személyes költségmentességben részesült felperesek a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése alapján az állam által előlegezett illetékek megfizetésére utólag sem kötelezhetők.

D e b r e c e n, 2009. november 19. napján

Dr. Urhegyi Béla sk. a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk. előadó bíró, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -